

Financieel jaarverslag

2008

Concept t.b.v. ledenvergadering 18 april 2009

Amersfoort

27 maart 2009

Inhoudsopgave

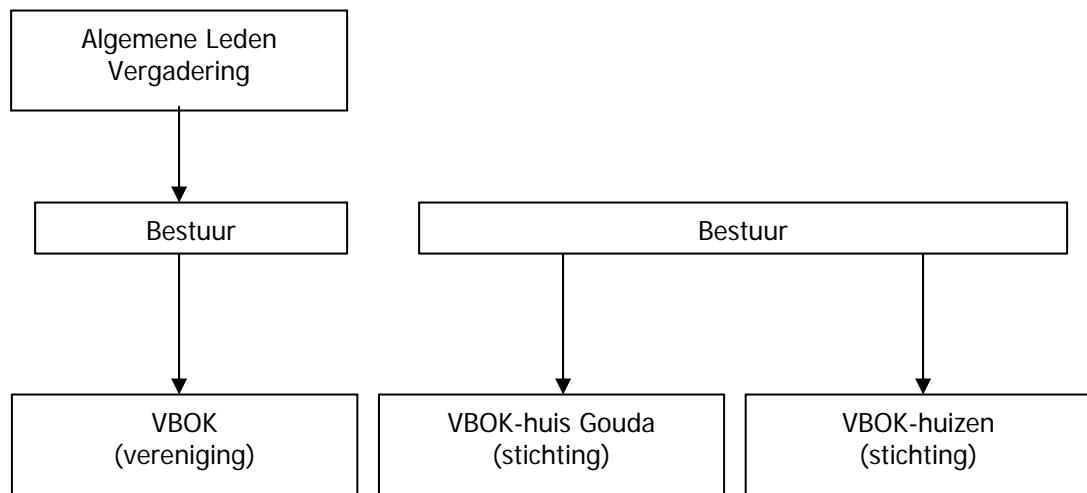
1	Directieverslag.....	3
1.1	Algemeen	4
1.2	Kwaliteit van de organisatie	5
1.3	Financieel verslag	5
1.4	Verwachtingen voor de toekomst	7
1.5	Analyse van de financiële positie	8
1.6	Kasstroomoverzicht.....	9
2	Jaarrekening 2008	10
2.1	Geconsolideerde balans per 31 december	11
2.2	Geconsolideerde staat van baten en lasten	13
2.3	Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat	15
2.4	Toelichting op de geconsolideerde balans	16
2.5	Toelichting op staat van baten en lasten.....	23
2.6	Verdeling uitvoeringskosten naar bestemming.....	27
2.7	Vergoedingen bestuur	27
2.8	Balans per 31 december.....	28
2.9	Staat van baten en lasten.....	30
3	Overige gegevens	32
3.1	Begroting 2009.....	33
3.2	Verantwoordingsverklaring 2009	39
3.3	Accountantsverklaring	43

1 Directieverslag

1.1 Algemeen

De VBOK bestaat uit de vereniging VBOK, de stichting VBOK-huizen en de stichting VBOK-huis Gouda. Het bestuur en de directie van deze drie rechtspersonen is gelijk. Het kantoor van de vereniging te Amersfoort is het bestuurlijk centrum van de VBOK. Hier vindt o.a. de administratie en de facilitaire ondersteuning plaats.

De eindverantwoording van de vereniging VBOK ligt bij de Algemene Ledenvergadering (ALV). Bij de beide stichtingen ligt de eindverantwoordelijkheid bij het bestuur.

1.1.1 Vereniging VBOK

De vereniging is opgericht op 31 maart 1971 en is statutair gevestigd te Amersfoort.

De vereniging is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel voor Gooi- en Eemland onder nummer 40530980.

De vereniging stelt zich ten doel te bevorderen, dat de nog niet geboren mens wordt beschermd vanaf de conceptie. De vereniging tracht dit doel te bereiken door:

- het bieden van hulp aan hen die door een zwangerschap in de problemen zijn geraakt;
- het geven van voorlichting over het ontstaan, de groei, de ontwikkeling en de beschermwaardigheid van de mens, vanaf de conceptie;
- het uitdragen van de overtuiging, dat er vanaf de conceptie sprake is van een mens-in-ontwikkeling die beschermwaardig is.

1.1.2 Stichting VBOK-huizen

De stichting is opgericht op 21 maart 1997 en is statutair gevestigd te Amersfoort.

De stichting is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel voor Gooi- en Eemland onder nummer 41190639.

De stichting heeft als doel het initiëren van één of meer onderkomen(s) ten behoeve van de hulpverlening van de VBOK en verder alles wat rechtstreeks of zijdelings daarmee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woord. De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door alle wettige middelen die het bestuur voor het bereiken van de doelstelling geschikt acht.

1.1.3 Stichting VBOK-huis Gouda

De stichting is opgericht op 20 december 2002 en is statutair gevestigd te Gouda.

De stichting is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel voor Rotterdam onder nummer 24344524.

De stichting heeft als doel het beheren en instandhouden van één of meer onderkomen(s) in de gemeente Gouda en/of regio Gouda ten behoeve van de hulpverlening van de VBOK, en voorts al hetgeen met één, en ander rechtsreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord. De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door alle wettige middelen die het bestuur voor het bereiken van de doelstelling geschikt acht.

1.1.4 CBF-keurmerk

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) is een onafhankelijke stichting die toezicht houdt op de inzameling van geld voor goede doelen. Fondswervende instellingen die voldoen aan de strenge eisen van het CBF ontvangen het CBF-keurmerk. Inmiddels heeft de VBOK dit keurmerk alweer ruim 11 jaar (sinds 1 januari 1998). In 2007 heeft de VBOK de 5-jaarlijkse hertoetsing door het CBF glansrijk doorstaan. Dit betekent dat de VBOK ook in de komende jaren dit kwaliteitszegel mag blijven gebruiken en dat de gever erop kan vertrouwen dat de VBOK verantwoord met de ontvangen giften omgaat. Meer informatie over het CBF kunt u vinden op www.cbf.nl.

1.2 Kwaliteit van de organisatie

De VBOK heeft haar organisatie ingericht in overeenstemming met de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen (code Wijffels). De kwaliteit van de organisatie wordt gewaarborgd door het behouden en aantrekken van gekwalificeerde medewerkers. De kennis wordt op peil gehouden of verbreed door het volgen van relevante cursussen. De hulpverleners zijn aangesloten en geregistreerd bij hun beroepsgroep.

1.3 Financieel verslag

1.3.1 Algemeen

Het financieel jaarverslag is opgesteld conform de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ-650) en de richtlijnen van het CBF. De jaarrekening is gecontroleerd door Ernst & Young Accountants en voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. De volledige jaarrekening is te downloaden via de website (www.vbok.nl) en wordt op verzoek kosteloos toegestuurd aan geïnteresseerden.

De jaarrekening is op 27 maart 2009 door het bestuur vastgesteld en op 18 april 2009 door de Algemene Ledenvergadering goedgekeurd.

Het jaar 2008 kon worden afgesloten met een positief saldo van € 34.820. In de volgende paragrafen zullen enkele ontwikkelingen worden toegelicht.

1.3.1.1 Baten uit eigen fondsenwerving

Vanwege de nieuwe verslaggevingregels wordt het brutoresultaat van de verkoop goederen verantwoord als baten uit eigen fondsenwerving. Het resultaat van de verkoop goederen was in 2008 slechts € 121.998 en bleef daarmee sterk achter bij de begroting (realisatie € 121.998 – begroting € 240.000). Dit wordt veroorzaakt door de tegenvallende omzet van de scholenacties. Ondanks de uitbreiding van het aantal FTE's middels het aantrekken van nieuwe medewerkers is het niet gelukt om de begrote omzet te realiseren. Onderzocht wordt welke maatregelen noodzakelijk zijn om in de toekomst de begrote omzet wel te realiseren.

Het tegenvallende resultaat van de verkoop goederen werd volledig gecompenseerd door hogere donaties en giften alsmede een toename van de inkomsten uit contributies. In 2008 werd voor € 84.472 meer aan donaties en giften ontvangen dan begroot (realisatie € 615.973 - begroting € 531.500). Zowel de mei-actie als de mailing naar kerkelijke instellingen brachten in 2008 meer op dan begroot. Ook de inkomsten uit contributies zijn gestegen mede als gevolg van een telemarketingactie waarbij leden zijn benaderd met het verzoek om hun bijdrage te hervatten of te verhogen.

Per saldo zijn de inkomsten uit eigen fondsenwerving vrijwel gelijk aan de begroting.

1.3.1.2 Subsidies overheden

Ook in 2008 ontving het VBOK-huis geen subsidie van de gemeente Gouda. Dit is de belangrijkste verklaring voor het achterblijven van de realisatie van de baten uit subsidies van overheden ten opzichte van de begroting (realisatie € 259.726 – begroting € 327.785). Wel is er eind 2008 door VWS een extra subsidie toegekend van € 171.410. Dit geld is bestemd voor eenmalige projecten welke voor 1 april 2009 zullen worden uitgevoerd. Reeds in 2008 is door VWS een voorschot betaald, maar aangezien deze projecten hoofdzakelijk in 2009 zullen worden uitgevoerd is het ontvangen voorschot opgenomen in de balans per 31 december 2008 en zal de volledige subsidie in 2009 als bate worden verantwoord.

1.3.1.3 Resultaat uit beleggingen

Naar aanleiding van het aangescherpte beleggingsbeleid (zie 1.3.2) was de VBOK vorig jaar voornemens om de effecten in 2008 geheel af te stoten. In 2008 is het beleggingsklimaat echter dermate snel verslechterd dat het niet mogelijk bleek om de effecten zonder een fors verlies af te stoten. Daarom is besloten om de verkoop van de effecten voorlopig uit te stellen totdat de situatie op de aandelenmarkt weer genormaliseerd is. Vanwege de slechte situatie op de aandelenmarkt is de waarde van de effecten met € 42.375 gedaald. Het voornemen om de effecten te verkopen blijft onverminderd van kracht.

Mede door de gunstige rentestanden in 2008 is een toename van de rente inkomsten gerealiseerd.

1.3.1.4 Overige baten

De inkomsten uit AWBZ zijn in 2008 opnieuw hoger dan begroot (realisatie € 234.427 – begroting € 160.000). Dit wordt veroorzaakt door de vrijwel permanente bezetting van het VBOK-huis en de nauwgezette registratie van de uitgevoerde werkzaamheden waardoor een belangrijk deel van de werkzaamheden voor vergoeding vanuit de AWBZ in aanmerking komt.

Ook de bijdragen van Jeugdzorg zijn hoger uitgekomen dan begroot (realisatie € 34.548 – begroting € 10.000). Het betreft hier de vergoeding voor meisjes die jonger zijn dan 18 jaar waarvoor de kosten via jeugdzorginstellingen worden vergoed.

De bijdragen van cliënten zijn hoger dan begroot (realisatie € 38.121 – begroting € 30.000) vanwege een in 2008 doorgevoerde huurverhoging waardoor de huur beter aansluit op de gangbare tarieven.

1.3.1.5 Besteding aan de doelstelling Voorlichting

De bestedingen aan de eigen activiteiten zijn lager dan begroot. In 2006 is een verplichting opgenomen voor de kosten van de nieuwe voorlichtingsfilm. In 2008 is de nieuwe voorlichtingsfilm afgerond en hierbij is gebleken dat € 7.329 van de gereserveerde kosten kon vrijvallen waardoor het resultaat in 2008 positief uitkomt.

1.3.1.6 Besteding aan de doelstelling Hulpverlening

De kosten van de huur van de spreekruimten zijn hoger dan begroot (realisatie € 25.389 – begroting € 15.606). Dit komt doordat in 2008 het aantal plaatsen waar spreekuur wordt gehouden is toegenomen. Dit vergroot de toegankelijkheid van de hulpverlening.

De kosten voor hulpverleningsmiddelen zijn sterk achtergebleven bij de begroting (realisatie € 967 – begroting € 16.000). Het in de begroting opgenomen bedrag is hoofdzakelijk bestemd voor het drukken van hulpverleningsfolders. Aangezien de invoering van de nieuwe huisstijl vertraging heeft opgelopen is in 2008 geprobeerd om het drukken van nieuwe hulpverleningsfolders tot een minimum te beperken.

De advertentiekosten zijn in 2008 sterk achtergebleven bij de begroting (realisatie € 1.968 – begroting € 44.350). Aangezien de vacature die in 2008 is ontstaan vanwege de uitdiensttreding van de communicatieadviseur pas in 2009 kon worden vervuld, zijn er in 2008 minder advertenties geplaatst.

1.3.2 Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van de VBOK is in 2007 heroverwogen en als gevolg daarvan aangescherpt. Besloten is dat bij het beheer van de geldelijke middelen de hoofdsom in stand dient te blijven. Dit betekent dat het beleggen in aandelen en opties niet is toegestaan. Het vastleggen van geldelijke middelen in deposito's of staatsobligaties is wel toegestaan. (zie ook paragraaf 1.3.1.3)

1.4 Verwachtingen voor de toekomst

1.4.1 Vereniging VBOK

In 2009 is een bedrag van € 165.600 opgenomen voor de kosten van eigen fondsenwerving. Dit is beduidend meer dan in voorgaande jaren aangezien de VBOK voornemens is om de fondswervende activiteiten sterk uit te breiden. De VBOK verwacht dat de stijging van de kosten gepaard zal gaan met een meer dan evenredige stijging van de opbrengsten uit eigen fondswerving zodat per saldo meer geld beschikbaar komt voor de realisatie van de doelstellingen.

Ook de baten uit subsidies zullen in 2009 hoger zijn dan in voorgaande jaren aangezien door het ministerie van VWS een eenmalige extra subsidie van ruim € 171.000 is toegekend. De VBOK is verplicht dit geld te besteden aan enkele specifieke projecten die hierdoor in 2009 extra uitgevoerd kunnen worden.

1.4.2 Stichting VBOK-huizen

Het vermogen van deze stichting is nog niet toereikend voor het opstarten van een tweede opvanghuis. Voorlopig wordt het vermogen gebruikt om tekorten bij het VBOK-huis te Gouda op te vangen.

1.4.3 Stichting VBOK-huis Gouda

In 2009 zullen geen baten uit de AWBZ meer worden ontvangen omdat de AWBZ is vervangen door de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Ter overbrugging is voor 2009 door de gemeente Gouda een subsidie toegekend van € 202.000.

In 2008 is door de Tweede Kamer de motie Wiegman aangenomen. Op basis hiervan zal het VBOK-huis in 2009 naar verwachting een aanvullende subsidie van € 219.500 ontvangen.

1.5 Analyse van de financiële positie

Ter analyse van de financiële positie is de volgende opstelling opgenomen. Deze is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

	2008	2007
	€	€
Vastgelegd op korte termijn		
Vorderingen	130.542	65.838
Effecten	64.637	107.013
Liquide middelen	1.118.592	1.066.436
	<u>1.313.771</u>	<u>1.239.287</u>
Kortlopende schulden	-656.234	-653.097
Liquiditeitssaldo	<u>657.537</u>	<u>586.190</u>
Vorraden	45.829	82.080
Werkkapitaal	<u>703.366</u>	<u>668.270</u>
	-----	-----
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	30.534	30.810
	<u>30.534</u>	<u>30.810</u>
	-----	-----
Totaal vastgelegde middelen	<u>733.900</u>	<u>699.080</u>
	=====	=====
De financiering vond plaats met		
<u>Eigen vermogen</u>		
Vrij besteedbaar vermogen	352.744	266.524
Vastgelegd vermogen	381.156	432.556
	<u>733.900</u>	<u>699.080</u>
	=====	=====

Uit deze opstelling blijkt dat het werkkapitaal per 31 december 2008 ten opzicht van 31 december 2007 is gestegen met € 35.096, te weten van € 668.270 ultimo 2007 tot € 703.366 ultimo 2008.

De mutatie van de liquide middelen wordt hierna in het kasstroomoverzicht gespecificeerd.

1.6 Kasstroomoverzicht

	2008		2007	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten:				
Resultaat boekjaar		34.820		27.114
<i>Aanpassingen voor afschrijvingen:</i>				
Afschrijvingen bedrijfsmiddelen		15.115		26.551
		<u>49.935</u>		<u>53.665</u>
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>				
Vorraden	36.251		14.966	
Vorderingen	-64.704		38.537	
Kortlopende schulden	3.137		-17.973	
Ongerealiseerd koersresultaat effecten	42.375		4.972	
		<u>17.059</u>		<u>40.502</u>
<i>Investerings op lange termijn:</i>				
Materiële vaste activa	-14.838		-21.802	
		<u>-14.838</u>		<u>-21.802</u>
Toename geldmiddelen		<u>52.156</u>		<u>72.365</u>
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt				
Stand per 1 januari		1.066.436		994.071
Mutatie boekjaar		52.156		72.365
Stand per 31 december		<u>1.118.592</u>		<u>1.066.436</u>

2 Jaarrekening 2008

2.1 Geconsolideerde balans per 31 december

ACTIVA	2008		2007	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa		30.534		30.810
		<u>30.534</u>		<u>30.810</u>
Vorraden	45.829		82.080	
Vorderingen	130.542		65.838	
Effecten	64.637		107.013	
Liquide middelen	1.118.592		1.066.436	
		<u>1.359.600</u>	<u>1.321.367</u>	
Totaal activa		<u><u>1.390.134</u></u>	<u><u>1.352.177</u></u>	

PASSIVA	2008		2007	
	€	€	€	€
Reserves en fondsen				
<i>Reserves</i>				
Continuïteitsreserve	195.000		195.000	
Bestemmingsreserves	115.000		105.433	
Reserve liquide middelen VBOK-teams	61.156		74.163	
Overige reserves	352.744		266.524	
		723.900		641.120
<i>Fondsen</i>				
Bestemmingsfondsen	10.000		57.960	
		10.000		57.960
Totaal reserves en fondsen		733.900		699.080
Kortlopende schulden		656.234		653.097
Totaal passiva		1.390.134		1.352.177

2.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten

	Resultaat 2008	Begroting 2008	Resultaat 2007
	€	€	€
BATEN			
Baten uit eigen fondsenwerving	1.985.318	1.984.000	1.878.226
Subsidies overheden	259.726	327.785	249.065
Resultaat beleggingen	-8.095	5.000	20.990
Overige baten	307.096	200.000	241.001
Som der baten	2.544.045	2.516.785	2.389.281
LASTEN			
Besteed aan de doelstelling			
Voorlichting	535.259	578.210	561.021
Hulpverlening	1.159.342	1.144.667	1.100.992
	1.694.601	1.722.877	1.662.013
Werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	365.009	310.972	258.390
Kosten van beleggingen	177	-	180
	365.186	310.972	258.570
Beheer en administratie			
Kosten Beheer en administratie	449.438	460.380	441.585
Som der lasten	2.509.225	2.494.229	2.362.168
Overschot	34.820	22.556	27.114

	Resultaat 2008	Resultaat 2007
	€	€
<i>Het overschot is in de onderstaande reserves en fondsen verwerkt:</i>		
Continuïteitsreserve	-	65.000
Bestemmingsreserve door bestuur bepaald	9.567	22.624
Reserve liquide middelen VBOK-teams	-13.007	74.163
Overige vrij besteedbaar vermogen	86.220	-125.335
Risicoreserve subsidie Ministerie VWS	-	-19.785
Bestemmingsfonds Automatisering	-9.567	-22.624
Bestemmingsfonds Project 'Moeder-Kind hechting'	-	-15.322
Bestemmingsfonds Hulppost Almere	-15.000	15.000
Bestemmingsfonds Voorlichtingsfilm	-33.393	33.393
Bestemmingsfonds Onderzoek kwaliteitsverbetering VBOK-huis	10.000	-
	<u>34.820</u>	<u>27.114</u>

2.3 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat

Algemeen

De geconsolideerde balans en de geconsolideerde staat van baten en lasten bevatten de cijfers van de VBOK (inclusief de VBOK-teams), Stichting VBOK-huizen en Stichting VBOK-huis Gouda. Onderlinge transacties en rekening-courant verhoudingen zijn in deze geconsolideerde balans en geconsolideerde staat van baten en lasten geëlimineerd.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. De activa en passiva zijn, voorzover niet anders vermeld, opgenomen voor de nominale waarde.

De jaarrekening is ingericht overeenkomstig de bepalingen van de Richtlijn Jaarverslaggeving Fondswervende Instellingen (RJ-650) en de richtlijnen van het CBF. Om vergelijkbaarheid met 2008 mogelijk te maken zijn de cijfers voor 2007 indien nodig geherrubriceerd.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Effecten

De effecten worden gewaardeerd op de marktwaarde per balansdatum.

Vorraden

De voorraden zijn opgenomen tegen inkoopprijs. Waardering vindt plaats onder aftrek van een voorziening wegens incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Waardering vindt plaats onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Waarderingsgrondslagen voor de resultaatbepaling

Resultaat

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Alle lasten in de jaarrekening zijn tegen historische kostprijs opgenomen.

Baten waaraan door de gever een specifieke bestemming is toegekend worden, voorzover deze niet in het boekjaar zijn besteed, toegevoegd aan het betreffende bestemmingsfonds zodat de besteding in toekomstige jaren kan plaatsvinden aan de door de gever aangegeven bestemming.

2.4 Toelichting op de geconsolideerde balans

ACTIVA

2.4.1 Materiële vaste activa

	Inventaris	Auto- matisering	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2008			
Cumulatieve aanschafwaarde	33.682	246.575	280.257
Cumulatieve afschrijvingen	-24.472	-224.975	-249.447
Boekwaarde per 1 januari 2008	9.210	21.600	30.810
Mutaties in 2008			
Investeringen	1.330	14.555	15.885
Desinvesteringen	-	-49.998	-49.998
Afschrijvingen	-3.387	-11.728	-15.115
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen	-	48.952	48.952
Totaal mutaties 2008	-2.057	1.781	-276
Stand per 31 december 2008			
Cumulatieve aanschafwaarde	35.012	211.132	246.144
Cumulatieve afschrijvingen	-27.859	-187.751	-215.610
Boekwaarde per 31 december 2008	7.153	23.381	30.534
Afschrijvingspercentages	20%	33%	

	2008	2007
	€	€
2.4.2 Voorraden noodzakelijk voor bedrijfsvoering		
Bedrijfsvoorraad	61.172	108.484
Voorziening voor incurante voorraad	-15.343	-26.404
	45.829	82.080
2.4.3 Vorderingen		
Rente	30.056	23.059
AWBZ-gelden	59.949	21.504
Bijdragen Jeugdzorg	3.972	3.972
Overige vorderingen	36.565	17.303
	130.542	65.838

	2008	2007
	€	€
2.4.4 Beleggingen		
<u>Participaties beleggingsfonds</u>		
Van Lanschot Euro EQ Fund	24.390	48.117
<u>Obligatielening</u>		
AO Wolters Kluwer 6 7/8 %	40.248	58.896
	<u>64.638</u>	<u>107.013</u>
 <u>Verrijingswaarde:</u>		
Van Lanschot Euro EQ Fund	45.378	
AO Wolters Kluwer 6 7/8 %	62.640	
 2.4.5 Liquide middelen		
Rabobank	681.908	747.068
Postbank	350.985	227.552
Van Lanschot	16.914	10.784
KBC	6.630	6.134
Liquide middelen VBOK-teams	61.156	74.163
Kas	999	735
	<u>1.118.592</u>	<u>1.066.436</u>

PASSIVA

2.4.6 Reserves en fondsen

2.4.6.1 Overzicht mutaties Reserves en fondsen

	Eindsaldo 2007	Dotatie 2008	Onttrekking 2008	Eindsaldo 2008
<u>Reserves</u>				
Continuïteitsreserve	195.000	-	-	195.000
Bestemmingsreserve Automatisering	105.433	9.567	-	115.000
Bestemmingsreserve VBOK-teams	74.163	-	-13.007	61.156
Overige reserve	266.524	86.220	-	352.744
	-----	-----	-----	-----
	641.120	95.787	-13.007	723.900
<u>Fondsen</u>				
Bestemmingsfonds Automatisering	9.567	-	-9.567	-
Bestemmingsfonds Project 'Hulppost Almere'	15.000	-	-15.000	-
Bestemmingsfonds Project 'Voorlichtingsfilm'	33.393	-	-33.393	-
Bestemmingsfonds Onderzoek kwaliteits- verbetering VBOK-huis	-	10.000	-	10.000
	-----	-----	-----	-----
	57.960	10.000	-57.960	10.000
	-----	-----	-----	-----
	699.080	105.787	-70.967	733.900
	=====	=====	=====	=====

2.4.6.2 Reserves en fondsen per rechtspersoon

	VBOK	VBOK-huis Gouda	VBOK- huizen	Totaal
<u>Reserves</u>				
Continuïteitsreserve	195.000	-	-	195.000
Bestemmingsreserve Automatisering	115.000	-	-	115.000
Bestemmingsreserve VBOK-teams	61.156	-	-	61.156
Overig vrij besteedbaar vermogen	77.695	-34.112	309.161	352.744
	-----	-----	-----	-----
	448.851	-34.112	309.161	723.900
<u>Fondsen</u>				
Bestemmingsfonds Automatisering	-	-	-	-
Bestemmingsfonds Project 'Hulppost Almere'	-	-	-	-
Bestemmingsfonds Project 'Voorlichtingsfilm'	-	-	-	-
Bestemmingsfonds Onderzoek kwaliteits- verbetering VBOK-huis	-	10.000	-	10.000
	-----	-----	-----	-----
	-	10.000	-	10.000
	-----	-----	-----	-----
	448.851	-24.112	309.161	733.900
	=====	=====	=====	=====

	2008	2007
	€	€
2.4.6.3 Continuïteitsreserve		
Saldo per 1 januari	195.000	130.000
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-	65.000
	<u>195.000</u>	<u>195.000</u>
	<u><u>195.000</u></u>	<u><u>195.000</u></u>
<p>Om de continuïteit van de VBOK en het VBOK-huis te waarborgen is besloten om een continuïteitsreserve te vormen. Indien mogelijk zullen in de komende jaren positieve resultaten worden toegevoegd aan deze reserve. Gestreefd wordt naar een continuïteitsreserve ter grootte van maximaal de helft van de personeelskosten. Op basis van de personeelskosten in 2008 is de maximale omvang derhalve € 868.615 (VBOK € 728.181 + VBOK-huis € 140.434)</p>		
2.4.6.4 Bestemmingsreserve automatisering door bestuur bepaald		
Saldo per 1 januari	105.433	82.809
Mutatie vanuit resultaatverdeling	9.567	22.624
	<u>115.000</u>	<u>105.433</u>
	<u><u>115.000</u></u>	<u><u>105.433</u></u>
<p>Deze reserve wordt gevormd ter vervanging van de automatisering op het kantoor te Amersfoort. De dotatie is gelijk aan de vrijval van het bestemmingsfonds automatisering.</p>		
2.4.6.5 Bestemmingsreserve VBOK-teams door bestuur bepaald		
Saldo per 1 januari	74.163	-
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-13.007	74.163
	<u>61.156</u>	<u>74.163</u>
	<u><u>61.156</u></u>	<u><u>74.163</u></u>
<p>Deze reserve is gevormd vanwege de liquide middelen die beheerd worden door de VBOK-teams. Deze liquide middelen behoren weliswaar tot het eigen vermogen van de VBOK, maar staan niet ter beschikking van het dienstencentrum. De mutatie is gelijk aan de mutatie van de liquide middelen van de VBOK-teams.</p>		
2.4.6.6 Overige reserves		
Saldo per 1 januari	266.524	391.859
Mutatie vanuit resultaatverdeling	86.220	-125.335
	<u>352.744</u>	<u>266.524</u>
	<u><u>352.744</u></u>	<u><u>266.524</u></u>
2.4.6.7 Bestemmingsfondsen		
Saldo per 1 januari	57.960	47.513
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-47.960	10.447
	<u>10.000</u>	<u>57.960</u>
	<u><u>10.000</u></u>	<u><u>57.960</u></u>

	2008	2007
	€	€
<u>2.4.6.7.1 Bestemmingsfonds Automatisering</u>		
Saldo per 1 januari	9.567	32.191
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-9.567	-22.624
	<u>-</u>	<u>9.567</u>

Dit bestemmingsfonds is gevormd vanwege een gift welke bestemd was voor de vervanging van de automatisering van het kantoor te Amersfoort. Jaarlijks valt een bedrag vrij ter grootte van de afschrijvingskosten welke betrekking hebben op de automatisering.

<u>2.4.6.7.2 Bestemmingsfonds Project 'Hulppost Almere'</u>		
Saldo per 1 januari	15.000	-
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-15.000	15.000
	<u>-</u>	<u>15.000</u>

Dit bestemmingsfonds is gevormd vanwege een gift welke bestemd is voor het opzetten van een hulppost in Almere. De hulppost is in 2008 geopend en de ontvangen gift is volledig besteed conform de aangegeven bestemming.

<u>2.4.6.7.3 Bestemmingsfonds Project 'Voorlichtingsfilm'</u>		
Saldo per 1 januari	33.393	-
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-33.393	33.393
	<u>-</u>	<u>33.393</u>

Dit bestemmingsfonds is gevormd vanwege een gift van het LCJ welke bestemd is voor het ontwikkelen van een nieuwe voorlichtingsfilm. In overleg met het LCJ is besloten om het restant te laten vrijvallen ten gunste van de overige reserves.

<u>2.4.6.7.4 Bestemmingsfonds Project 'Moeder-Kind hechting'</u>		
Saldo per 1 januari	-	15.322
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-	-15.322
	<u>-</u>	<u>-</u>

Dit bestemmingsfonds is gevormd vanwege giften welke bestemd zijn voor het project 'Moeder-Kind hechting'. Een deel van deze giften is in 2006 reeds gebruikt voor de aanschaf van de benodigde audio-visuele apparatuur. Het project is in 2007 daadwerkelijk uitgevoerd en de ontvangen gift is volledig besteed conform de aangegeven bestemming.

	2008	2007
	€	€
2.4.6.7.5 Bestemmingsfonds Onderzoek kwaliteitsverbetering VBOK-huis		
Saldo per 1 januari	-	-
Mutatie vanuit resultaatverdeling	10.000	-
	<u>10.000</u>	<u>-</u>
	<u><u>10.000</u></u>	<u><u>-</u></u>
<p>In 2008 is een aanvraag ingediend bij een fonds om de kosten voor een onderzoek naar mogelijke kwaliteitsverbeteringen van het VBOK-huis te vergoeden. Eind 2008 is van het betreffende fonds een gift van € 10.000 ontvangen. Het onderzoek zal in 2009 plaatsvinden.</p>		
2.4.7 Kortlopende schulden		
Vooruit ontvangen contributies	333.344	413.172
Vooruit ontvangen subsidie VWS	61.707	-
Crediteuren	102.808	59.846
Belastingen en premies sociale verzekeringen	70.984	66.436
Pensioenpremies	4.373	4.108
Overige schulden	83.018	109.535
	<u>656.234</u>	<u>653.097</u>
	<u><u>656.234</u></u>	<u><u>653.097</u></u>
2.4.7.1 Vooruit ontvangen contributies		
Ontvangen contributies volgend jaar	333.344	413.172
	<u>333.344</u>	<u>413.172</u>
	<u><u>333.344</u></u>	<u><u>413.172</u></u>
2.4.7.2 Vooruit ontvangen subsidie VWS		
Ontvangen voorschotten subsidie VWS	61.707	-
	<u>61.707</u>	<u>-</u>
	<u><u>61.707</u></u>	<u><u>-</u></u>
2.4.7.3 Crediteuren		
Crediteuren	102.808	59.846
	<u>102.808</u>	<u>59.846</u>
	<u><u>102.808</u></u>	<u><u>59.846</u></u>
2.4.7.4 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Belastingdienst (loonheffing en premies sociale verzekeringen)	60.538	61.223
Omzetbelasting	10.446	5.213
	<u>70.984</u>	<u>66.436</u>
	<u><u>70.984</u></u>	<u><u>66.436</u></u>
2.4.7.5 Pensioenpremies		
Af te dragen pensioenpremies	4.373	4.108
	<u>4.373</u>	<u>4.108</u>
	<u><u>4.373</u></u>	<u><u>4.108</u></u>

	2008	2007
	€	€
2.4.7.6 Overige schulden		
Salarissen en vakantiegeld	70.152	60.090
Declaraties werknemers	167	255
Accountantskosten	4.165	6.900
Kosten voorlichtingsfilm	-	12.902
Bankkosten	4.528	5.471
Overige nog te betalen bedragen	4.005	23.917
	<u>83.017</u>	<u>109.535</u>

2.4.8 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Per balansdatum zijn de volgende meerjarige financiële verplichtingen aangegaan.

Huur kantoor te Amersfoort

De huur van het pand te Amersfoort bedraagt per balansdatum € 70.951 per jaar. De huur kan jaarlijks door de verhuurder worden geïndexeerd per 1 juli. Het huurcontract heeft een looptijd tot 1 juni 2012.

Huur opvanghuis te Gouda

De huur van het pand te Gouda bedraagt per balansdatum € 40.188 per jaar. De huur kan jaarlijks door de verhuurder worden geïndexeerd per 1 januari. Het huurcontract heeft een looptijd tot 1 oktober 2008 en is met 5 jaar verlengd tot 1 oktober 2013.

Lease auto's

Per balansdatum is er een lopend (operational) leasecontract inzake het gebruik van een bestelauto. De jaarlijkse leasekosten bedragen € 4.488. Het leasecontract heeft een looptijd tot 16 januari 2012.

Lease kopieermachine

Per balansdatum is er een lopend (operational) leasecontract inzake het gebruik van een kopieermachine. De jaarlijkse leasekosten bedragen € 4.788. Het leasecontract heeft een looptijd tot 1 oktober 2012.

2.5 Toelichting op staat van baten en lasten

	Resultaat 2008	Begroting 2008	Resultaat 2007
	€	€	€
2.5.1 Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties en giften	615.973	531.500	469.416
Contributie	1.223.204	1.200.000	1.153.709
Nalatenschappen	14.143	PM	46.169
Verkoop goederen	121.998	240.000	156.474
Baten met bijzondere bestemming	10.000	12.500	48.856
Overige baten uit eigen fondsenwerving	-	-	3.602
	<u>1.985.318</u>	<u>1.984.000</u>	<u>1.878.226</u>
2.5.1.1 Verkoop goederen			
Netto-omzet	251.044	-	288.399
Kostprijs	-129.046	-	-131.925
	<u>121.998</u>	<u>240.000</u>	<u>156.474</u>
2.5.2 Subsidies overheden			
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	257.122	245.000	249.065
Gemeente Putten	2.604	-	-
Gemeente Gouda	-	82.785	-
	<u>259.726</u>	<u>327.785</u>	<u>249.065</u>
2.5.3 Resultaat uit beleggingen			
Dividend en rente	34.280	5.000	25.961
Ongerealiseerde koersresultaten	-42.375	-	-4.971
	<u>-8.095</u>	<u>5.000</u>	<u>20.990</u>
2.5.4 Overige baten			
Bijdragen AWBZ	234.427	160.000	179.904
Bijdragen Jeugdzorg	34.548	10.000	30.260
Bijdragen cliënten	38.121	30.000	30.837
	<u>307.096</u>	<u>200.000</u>	<u>241.001</u>

	Resultaat 2008	Begroting 2008	Resultaat 2007
	€	€	€
2.5.5 Voorlichting			
Eigen activiteiten	-1.592	11.160	4.158
Uitvoeringskosten eigen organisatie	536.851	567.050	556.863
	<u>535.259</u>	<u>578.210</u>	<u>561.021</u>
<i>(in % van de totale baten)</i>	<i>(21,0%)</i>	<i>(23,0%)</i>	<i>(23,0%)</i>
2.5.5.1 Eigen activiteiten Voorlichting			
Voorlichtingsfolders	-	-	2.634
Voorlichtingsfilm	-7.329	-	289
Voorlichting Medici	-	3.000	-
Public Relations	5.737	8.160	1.235
	<u>-1.592</u>	<u>11.160</u>	<u>4.158</u>
2.5.6 Hulpverlening			
Eigen activiteiten	115.850	170.916	183.054
Uitvoeringskosten eigen organisatie	1.043.492	973.751	917.938
	<u>1.159.342</u>	<u>1.144.667</u>	<u>1.100.992</u>
<i>(in % van de totale baten)</i>	<i>(45,6%)</i>	<i>(45,5%)</i>	<i>(46,1%)</i>
2.5.6.1 Eigen activiteiten Hulpverlening			
Huur spreekruimten	25.389	15.606	15.775
Telefonische hulpdienst	3.111	3.060	3.087
Hulpverleningsmiddelen	967	16.000	1.336
Advertenties dagbladen en tijdschriften	-73	26.500	25.073
Advertenties telefoongidsen	2.041	17.850	17.065
Stations- en straatreclame	72.761	76.500	108.698
Overige kosten hulpverlening	11.654	15.400	12.020
	<u>115.850</u>	<u>170.916</u>	<u>183.054</u>
2.5.7 Kosten eigen fondsenwerving			
Directe kosten	109.114	25.450	40.280
Uitvoeringskosten eigen organisatie	255.895	285.522	218.110
	<u>365.009</u>	<u>310.972</u>	<u>258.390</u>
<i>(in % van de baten uit eigen fondsenwerving)</i>	<i>(18,4%)</i>	<i>(15,7%)</i>	<i>(13,8%)</i>

	Resultaat 2008	Begroting 2008	Resultaat 2007
	€	€	€
2.5.7.1 Directe kosten Eigen Fondsenwerving			
Drukwerk	13.227	5.250	8.183
Portokosten	2.166	2.700	737
Advertenties	11.431	5.000	3.738
Telemarketing	70.799	-	8.809
Kosten verkrijging lijfrenten	1.176	500	345
Overige directe kosten	10.315	12.000	18.468
	<u>109.114</u>	<u>25.450</u>	<u>40.280</u>
2.5.8 Kosten van beleggingen			
Provisiekosten	177	-	180
	<u>177</u>	<u>-</u>	<u>180</u>
2.5.9 Beheer en administratie			
Salarisadministratie	6.386	6.810	6.240
Bestuurskosten	2.550	5.300	4.876
Overige kosten	-	1.019	-
Uitvoeringskosten eigen organisatie	440.502	447.251	430.469
	<u>449.438</u>	<u>460.380</u>	<u>441.585</u>
<i>(in % van de totale baten)</i>	<i>(17,7%)</i>	<i>(18,3%)</i>	<i>(18,5%)</i>
2.5.10 Uitvoeringskosten			
Publiciteit en communicatie	184.409	205.990	169.413
Personeelskosten	1.737.230	1.699.868	1.598.061
Huisvestingskosten	161.606	165.125	179.556
Kantoor- en algemene kosten	161.483	140.725	132.490
Afschrijving en rente	32.012	61.865	43.860
	<u>2.276.740</u>	<u>2.273.573</u>	<u>2.123.380</u>
2.5.10.1 Publiciteit en communicatie			
Website	7.962	7.500	4.772
Beurzen en evenementen	22.614	27.540	22.374
Verenigingsblad Laat LEVEN	129.365	134.230	117.398
Overige publiciteits- en communicatiekosten	24.468	36.720	24.869
	<u>184.409</u>	<u>205.990</u>	<u>169.413</u>

	Resultaat 2008	Begroting 2008	Resultaat 2007
	€	€	€
2.5.10.2 Personeelskosten			
Salarissen	1.261.971	1.246.997	1.162.188
Sociale lasten	202.992	193.559	180.324
Pensioenlasten	103.065	99.500	96.079
Overige personeelskosten	87.369	69.790	76.278
Reis- en verblijfkosten	81.833	90.022	83.192
	<u>1.737.230</u>	<u>1.699.868</u>	<u>1.598.061</u>
2.5.10.3 Huisvestingskosten			
Huurkosten	111.139	111.400	109.429
Onderhouds- en schoonmaakkosten	20.233	21.860	36.855
Energie- en waterkosten	25.757	24.750	27.832
Verzekeringen	1.770	4.330	2.129
Overige huisvestingskosten	2.707	2.785	3.311
	<u>161.606</u>	<u>165.125</u>	<u>179.556</u>
2.5.10.4 Kantoor- en algemene kosten			
Kantoorkosten	49.162	66.432	54.395
Automatiseringskosten	24.017	16.650	23.371
Contributies en abonnementen	16.108	15.298	15.959
Accountantskosten	2.830	9.400	7.761
Verzekeringen	4.865	6.370	6.924
Advieskosten	5.970	3.050	5.782
Vrijwilligers	24.102	23.525	17.268
Overige algemene kosten	34.429	-	1.030
	<u>161.483</u>	<u>140.725</u>	<u>132.490</u>
2.5.10.5 Afschrijving en rente			
Afschrijvingskosten	15.115	41.540	26.551
Rente en bankkosten	16.897	20.325	17.309
	<u>32.012</u>	<u>61.865</u>	<u>43.860</u>

2.6 Verdeling uitvoeringskosten naar bestemming

De uitvoeringskosten worden toegerekend op basis van het aantal FTE's dat op jaarbasis werkzaam is geweest voor de betreffende kostenplaatsen.

2.6.1 Verdeling uitvoeringskosten 2008

	Fondsen- werving	Beheer en administratie	Voor- lichting	Hulp- verlening	Totaal
	11,2%	19,3%	23,6%	45,8%	
Publiciteit en communicatie	20.727	35.679	43.483	84.520	184.409
Personeelskosten	195.256	336.118	409.636	796.220	1.737.230
Huisvestingskosten	18.164	31.267	38.107	74.068	161.606
Kantoor en algemene kosten	18.150	31.244	38.077	74.012	161.483
Afschrijving en rente	3.598	6.194	7.548	14.672	32.012
	255.895	440.502	536.851	1.043.492	2.276.740

2.6.2 Verdeling uitvoeringskosten 2007

	Fondsen- werving	Beheer en administratie	Voor- lichting	Hulp- verlening	Totaal
	10,3%	20,3%	26,2%	43,2%	
Publiciteit en communicatie	17.402	34.345	44.429	73.237	169.413
Personeelskosten	164.150	323.972	419.096	690.843	1.598.061
Huisvestingskosten	18.444	36.401	47.089	77.622	179.556
Kantoor en algemene kosten	13.609	26.859	34.747	57.275	132.490
Afschrijving en rente	4.505	8.892	11.502	18.961	43.860
	218.110	430.469	556.863	917.938	2.123.380

2.7 Vergoedingen bestuur

De bestuurders zijn onbezoldigd.

Door bestuurdersleden gemaakte kosten ten behoeve van de VBOK worden vergoed indien deze gedeclareerd worden. Deze kosten zijn begrepen in het totaal van de verantwoorde bestuurskosten (zie blz. 25).

Aan bestuurders zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

2.8 Balans per 31 december

ACTIVA	2008		2007	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa		26.699		25.578
		<u>26.699</u>		<u>25.578</u>
Vorraden	45.829		82.080	
Vorderingen	158.017		57.072	
Effecten	64.638		107.013	
Liquide middelen	822.124		831.167	
		<u>1.090.608</u>		<u>1.077.332</u>
Totaal activa		<u><u>1.117.307</u></u>		<u><u>1.102.910</u></u>

PASSIVA	2008		2007	
	€	€	€	€
Reserves en fondsen				
<i>Reserves</i>				
Continuïteitsreserve	195.000		195.000	
Bestemmingsreserve door bestuur bepaald	115.000		105.433	
Reserve liquide middelen VBOK-teams	61.156		74.163	
Overige vrij besteedbaar vermogen	77.696		34.742	
		448.852		409.338
<i>Fondsen</i>				
Bestemmingsfondsen	-		57.960	
		-		57.960
Totaal eigen vermogen		448.852		467.298
Kortlopende schulden		668.455		635.612
Totaal passiva		1.117.307		1.102.910

2.9 Staat van baten en lasten

	Resultaat 2008	Begroting 2008	Resultaat 2007
	€	€	€
BATEN			
Baten uit eigen fondsenwerving	1.857.690	1.929.000	1.769.761
Subsidies overheden	259.726	247.500	249.065
Resultaat uit beleggingen	-16.582	5.000	15.419
Overige baten	135	-	-
Som der baten	2.100.969	2.181.500	2.034.245
LASTEN			
Besteed aan de doelstelling			
Voorlichting	535.259	578.210	561.020
Hulpverlening	817.350	851.748	797.203
	1.352.609	1.429.958	1.358.223
Werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	363.935	310.722	257.072
Kosten van beleggingen	177	-	180
	364.112	310.722	257.252
Beheer en administratie			
Kosten Beheer en administratie	402.694	440.820	425.067
Som der lasten	2.119.415	2.181.500	2.040.542
Tekort	-18.446	-	-6.297

	Resultaat 2008	Resultaat 2007
	€	€
<i>Het tekort is in de onderstaande reserves en fondsen verwerkt:</i>		
Continuïteitsreserve	-	65.000
Bestemmingsreserve door bestuur bepaald	9.567	22.624
Reserve liquide middelen VBOK-teams	-13.007	74.163
Overige vrij besteedbaar vermogen	42.954	-174.068
Risicoreserve subsidie Ministerie VWS	-	-19.785
Bestemmingsfonds Automatisering	-9.567	-22.624
Bestemmingsfonds Hulppost Almere	-15.000	15.000
Bestemmingsfonds Voorlichtingsfilm	-33.393	33.393
	<hr/>	<hr/>
	-18.446	-6.297
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

3 Overige gegevens

3.1 Begroting 2009

	Begroting 2008	Resultaat 2008	Begroting 2009
	€	€	€
BATEN			
Baten uit eigen fondsenwerving	1.984.000	1.985.318	2.213.000
Subsidies overheden	327.785	259.726	681.500
Resultaat uit beleggingen	5.000	-8.095	19.725
Overige baten	200.000	307.096	42.000
Som der baten	2.516.785	2.544.045	2.956.225
LASTEN			
Besteed aan de doelstelling			
Voorlichting	578.210	535.259	608.598
Hulpverlening	1.144.667	1.159.342	1.383.149
	1.722.877	1.694.601	1.991.747
Werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	310.972	365.009	453.170
Kosten van beleggingen	-	177	-
	310.972	365.186	453.170
Beheer en administratie			
Kosten Beheer en administratie	460.380	449.438	511.144
Som der lasten	2.494.229	2.509.225	2.956.061
Resultaat	22.556	34.820	164

3.1.1 Toelichting op staat van baten en lasten

	Begroting 2008	Resultaat 2008	Begroting 2009
	€	€	€
3.1.1.1 Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties en giften	531.500	615.973	633.000
Contributie	1.200.000	1.223.204	1.300.000
Nalatenschappen PM		14.143	50.000
Verkoop goederen	240.000	121.998	230.000
Baten met bijzondere bestemming	12.500	10.000	-
	<u>1.984.000</u>	<u>1.985.318</u>	<u>2.213.000</u>
3.1.1.1.1 Verkoop goederen			
Netto-omzet	-	251.044	440.000
Kostprijs	-	-129.046	210.000
	<u>240.000</u>	<u>121.998</u>	<u>230.000</u>
3.1.1.2 Subsidies overheden			
Ministerie VWS	245.000	257.122	260.000
Gemeente Putten	2.500	2.604	-
Ministerie VWS, via gemeente Gouda	-	-	421.500
Gemeente Gouda	80.285	-	-
	<u>327.785</u>	<u>259.726</u>	<u>681.500</u>
3.1.1.3 Resultaat uit beleggingen			
Dividend en rente	5.000	34.280	19.725
Ongerealiseerde koersresultaten	-	-42.375	-
	<u>5.000</u>	<u>-8.095</u>	<u>19.725</u>
3.1.1.4 Overige baten			
Bijdragen AWBZ	160.000	234.427	-
Bijdragen Jeugdzorg	10.000	34.548	-
Bijdragen cliënten	30.000	38.121	42.000
	<u>200.000</u>	<u>307.096</u>	<u>42.000</u>

	Begroting 2008	Resultaat 2008	Begroting 2009
	€	€	€
3.1.1.5 Voorlichting			
Eigen activiteiten	11.160	-1.592	5.000
Uitvoeringskosten eigen organisatie	567.050	536.851	603.598
	<u>578.210</u>	<u>535.259</u>	<u>608.598</u>
<i>(in % van de totale baten)</i>	<u>(23,0%)</u>	<u>(21,0%)</u>	<u>(20,6%)</u>
3.1.1.5.1 <u>Eigen activiteiten Voorlichting</u>			
Voorlichtingsfolders	-	-	2.000
Voorlichtingsfilm	-	-7.329	-
Voorlichting Medici	3.000	-	1.000
Public Relations	8.160	5.737	2.000
	<u>11.160</u>	<u>-1.592</u>	<u>5.000</u>
	<u><u>11.160</u></u>	<u><u>-1.592</u></u>	<u><u>5.000</u></u>
3.1.1.6 Hulpverlening			
Eigen activiteiten	170.916	115.850	188.840
Uitvoeringskosten eigen organisatie	973.751	1.043.492	1.194.309
	<u>1.144.667</u>	<u>1.159.342</u>	<u>1.383.149</u>
<i>(in % van de totale baten)</i>	<u>(45,5%)</u>	<u>(45,6%)</u>	<u>(46,8%)</u>
3.1.1.6.1 <u>Eigen activiteiten Hulpverlening</u>			
Huur spreekruimten	15.606	25.389	28.940
Telefonische hulpdienst	3.060	3.111	3.900
Hulpverleningsmiddelen	16.000	967	10.000
Advertenties dagbladen en tijdschriften	26.500	-73	25.000
Advertenties telefoongidsen	17.850	2.041	17.000
Stations- en straatreclame	76.500	72.761	78.000
Overige kosten hulpverlening	15.400	11.654	26.000
	<u>170.916</u>	<u>115.850</u>	<u>188.840</u>
	<u><u>170.916</u></u>	<u><u>115.850</u></u>	<u><u>188.840</u></u>
3.1.1.7 <u>Kosten eigen fondsenwerving</u>			
Directe kosten	25.450	109.114	165.600
Uitvoeringskosten eigen organisatie	285.522	255.895	287.570
	<u>310.972</u>	<u>365.009</u>	<u>453.170</u>
<i>(in % van de baten uit eigen fondsenwerving)</i>	<u>(15,7%)</u>	<u>(18,4%)</u>	<u>(20,4%)</u>

	Begroting 2008	Resultaat 2008	Begroting 2009
	€	€	€
3.1.1.7.1 <i>Directe kosten Eigen Fondsenwerving</i>			
<i>Drukwerk</i>	5.250	13.227	30.000
<i>Portokosten</i>	2.700	2.166	25.000
<i>Advertenties</i>	5.000	11.431	5.000
<i>Telemarketing</i>	-	70.799	100.000
<i>Kosten verkrijging lijfrenten</i>	500	1.176	500
<i>Overige directe kosten</i>	12.000	10.315	5.100
	<u>25.450</u>	<u>109.114</u>	<u>165.600</u>
3.1.1.8 <i>Kosten van beleggingen</i>			
<i>Provisiekosten</i>	-	177	-
	<u>-</u>	<u>177</u>	<u>-</u>
3.1.1.9 <i>Beheer en administratie</i>			
<i>Salarisadministratie</i>	6.810	6.386	8.000
<i>Bestuurskosten</i>	5.300	2.550	5.000
<i>Overige kosten</i>	1.019	-	-
<i>Uitvoeringskosten eigen organisatie</i>	447.251	440.502	498.144
	<u>460.380</u>	<u>449.438</u>	<u>511.144</u>
<i>(in % van de totale baten)</i>	<i>(18,3%)</i>	<i>(17,7%)</i>	<i>(17,3%)</i>
3.1.2 <i>Toelichting uitvoeringskosten</i>			
<i>Publiciteit en communicatie</i>	205.990	184.409	198.000
<i>Personeelskosten</i>	1.699.868	1.737.230	1.967.876
<i>Huisvestingskosten</i>	165.125	161.606	184.500
<i>Kantoor- en algemene kosten</i>	140.725	161.483	171.245
<i>Afschrijving en rente</i>	61.865	32.012	62.000
	<u>2.273.573</u>	<u>2.276.740</u>	<u>2.583.621</u>
3.1.2.1 <i>Publiciteit en communicatie</i>			
<i>Website</i>	7.500	7.962	7.500
<i>Beurzen en evenementen</i>	27.540	22.614	27.000
<i>Verenigingsblad Laat LEVEN</i>	134.230	129.365	150.000
<i>Overige publiciteits- en communicatiekosten</i>	36.720	24.468	13.500
	<u>205.990</u>	<u>184.409</u>	<u>198.000</u>

	Begroting 2008	Resultaat 2008	Begroting 2009
	€	€	€
3.1.2.2 Personeelskosten			
Salarissen	1.246.997	1.261.971	1.428.775
Sociale lasten	193.559	202.992	241.971
Pensioenlasten	99.500	103.065	134.500
Overige personeelskosten	69.790	87.369	73.000
Reis- en verblijfkosten	90.022	81.833	89.630
	<u>1.699.868</u>	<u>1.737.230</u>	<u>1.967.876</u>
3.1.2.3 Huisvestingskosten			
Huurkosten	111.400	111.139	112.500
Onderhouds- en schoonmaakkosten	21.860	20.233	33.500
Energie- en waterkosten	24.750	25.757	31.500
Verzekeringen	4.330	1.770	4.000
Overige huisvestingskosten	2.785	2.707	3.000
	<u>165.125</u>	<u>161.606</u>	<u>184.500</u>
3.1.2.4 Kantoor- en algemene kosten			
Kantoorkosten	66.432	49.162	62.300
Automatiseringskosten	16.650	24.017	25.250
Contributies en abonnementen	15.298	16.108	17.920
Accountantskosten	9.400	2.830	6.000
Verzekeringen	6.370	4.865	6.000
Advieskosten	3.050	5.970	2.500
Vrijwilligers	23.525	24.102	21.275
Overige algemene kosten	-	34.429	30.000
	<u>140.725</u>	<u>161.483</u>	<u>171.245</u>
3.1.2.5 Afschrijving en rente			
Afschrijvingskosten	41.540	15.115	41.500
Rente en bankkosten	20.325	16.897	20.500
	<u>61.865</u>	<u>32.012</u>	<u>62.000</u>

3.1.3 Verdeling uitvoeringskosten 2008 – begroting 2009

De uitvoeringskosten worden toegerekend op basis van het aantal FTE's dat op jaarbasis werkzaam is geweest voor de betreffende kostenplaatsen.

3.1.3.1 Verdeling uitvoeringskosten 2008

	Fondsen- werving	Beheer en administratie	Voor- lichting	Hulp- verlening	Totaal
	11,2%	19,3%	23,6%	45,8%	
Publiciteit en communicatie	20.727	35.679	43.483	84.520	184.409
Personeelskosten	195.256	336.118	409.636	796.220	1.737.230
Huisvestingskosten	18.164	31.267	38.107	74.068	161.606
Kantoor en algemene kosten	18.150	31.244	38.077	74.012	161.483
Afschrijving en rente	3.598	6.194	7.548	14.672	32.012
	255.895	440.502	536.851	1.043.492	2.276.740

3.1.3.2 Verdeling uitvoeringskosten begroting 2009

	Fondsen- werving	Beheer en administratie	Voor- lichting	Hulp- verlening	Totaal
	11,1%	19,3%	23,4%	46,2%	
Publiciteit en communicatie	22.038	38.176	46.258	91.528	198.000
Personeelskosten	219.035	379.423	459.744	909.674	1.967.876
Huisvestingskosten	20.536	35.573	43.104	85.287	184.500
Kantoor en algemene kosten	19.060	33.018	40.007	79.160	171.245
Afschrijving en rente	6.901	11.954	14.485	28.660	62.000
	287.570	498.144	603.598	1.194.309	2.583.621

3.2 Verantwoordingsverklaring 2009

De statutaire doelstelling van de VBOK luidt als volgt (artikelen 4 en 5 van de statuten):

“De vereniging stelt zich ten doel te bevorderen, dat de nog niet geboren mens wordt beschermd vanaf de conceptie.”

De vereniging tracht dit doel te bereiken door:

- a. het bieden van hulp aan hen die door een zwangerschap in de problemen zijn geraakt;*
- b. het geven van voorlichting over het ontstaan, de groei, de ontwikkeling en de beschermwaardigheid van de mens, vanaf de conceptie;*
- c. het uitdragen van de overtuiging, dat er vanaf de conceptie sprake is van een mens-in-ontwikkeling die beschermwaardig is.*

Het werk van de VBOK wordt gedragen door zo'n 90.000 leden en donateurs. Hun steun is onmisbaar voor de VBOK. Daarom legt de VBOK graag verantwoording af over het gevoerde beleid.

3.2.1 Toezicht op bestuur en uitvoering

Bij de VBOK is sprake van een vrijwilligersbestuur dat het gros van zijn taken heeft gedelegeerd aan een eenhoofdige, titulaire directie, conform de bepalingen van de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen. De Algemene Ledenvergadering (ALV) speelt een rol bij het toezicht houden op bestuur en directie.

De respectievelijke taken en verantwoordelijkheden rondom besturen, toezicht houden en verantwoorden zijn vastgelegd in de statuten, het huishoudelijk reglement en het bestuurs- en directiereglement.

Algemene Ledenvergadering

De VBOK is een vereniging van leden die betrokken zijn bij de doelstelling van de VBOK. Jaarlijks wordt een ALV gehouden. Alle leden worden hiervoor uitgenodigd middels het ledenorgaan Laat LEVEN. De ALV is het hoogste orgaan binnen de VBOK. De eindverantwoordelijkheid voor het gevoerde en het te voeren beleid ligt bij de ALV. De ALV heeft een belangrijk deel van haar taken gedelegeerd aan het bestuur. Tot de belangrijkste verantwoordelijkheden van de ALV behoren het benoemen van bestuursleden, het goedkeuren van de jaarrekening en het jaarverslag en het (doen) benoemen van de externe accountant.

Bestuur

Uit de leden van de VBOK worden door de ALV de leden van het bestuur gekozen. Daarnaast heeft het bestuur de mogelijkheid om maximaal drie leden op basis van hun specifieke deskundigheid te benoemen. Een dergelijke benoeming wordt achteraf ter goedkeuring voorgelegd aan de ALV. Benoeming van bestuursleden vindt plaats voor een termijn van maximaal vier jaren. Na deze termijn is herbenoeming door de ALV maximaal twee keer mogelijk.

Het bestuur bestaat uit zeven tot twaalf betrokken mensen die ieder vanuit hun eigen specifieke deskundigheid een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelstelling van de VBOK. De bestuursleden zetten zich vrijwillig in voor de VBOK en ontvangen dan ook geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Wel is het mogelijk dat gemaakte kosten door de VBOK worden vergoed. Deze kosten worden in de jaarrekening afzonderlijk vermeld.

De uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden heeft het bestuur gedelegeerd aan de directie en de medewerkers van de VBOK. De kaders worden bepaald door het meerjarenbeleidplan dat door het bestuur wordt vastgesteld. De financiële kaders worden bepaald door de meerjarenbegroting en de jaarlijks door het bestuur vast te stellen begroting.

Het bestuur houdt toezicht op de uitvoering van deze werkzaamheden middels de bestuursvergaderingen die 6 keer per jaar plaatsvinden. Op deze vergaderingen bespreekt het bestuur met de directeur de van belang zijnde lopende zaken. Van deze vergaderingen worden notulen gemaakt waarin de besproken onderwerpen en beslissingen worden vastgelegd. Conform het huishoudelijk reglement beslist het dagelijks bestuur in zaken die – naar het

oordeel van het dagelijks bestuur – geen uitstel gedogen. In een dergelijk geval stelt het dagelijks bestuur het algemeen bestuur daarvan onverwijld in kennis.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan de ALV over het gevoerde beleid. Hierbij speelt het jaarverslag met daarin de (verkorte) jaarrekening een belangrijke rol. Ook hebben de leden de gelegenheid om vragen te stellen.

Directie en medewerkers

De directeur en de managers geven leiding aan de medewerkers van de VBOK teneinde het door het bestuur vastgestelde beleid ten uitvoer te brengen. De basis hiervoor wordt gevormd door het jaarplan en de begroting.

3.2.2 Optimale besteding van middelen

De VBOK beseft heel goed dat de middelen die door leden en donateurs ter beschikking zijn gesteld op een zorgvuldige, efficiënte en effectieve wijze moeten worden aangewend ten behoeve van de doelstelling. De door de ALV en het bestuur goedgekeurde begroting vormt het uitgangspunt voor de taakstellende budgetten van de verschillende afdelingen binnen de VBOK. Gedurende het jaar worden regelmatig tussentijdse cijfers opgesteld op basis waarvan steeds een prognose wordt gemaakt van de uitkomst voor het gehele jaar. Hierdoor is het mogelijk om tijdig te reageren op signalen dat de werkelijkheid afwijkt van de begroting.

De VBOK streeft ernaar om de baten uit eigen fondswerving effectief en efficiënt te verwerven. De VBOK hanteert een interne norm voor de kosten van het verwerven van baten uit eigen fondsenwerving van maximaal 15% van de baten uit eigen fondsenwerving. Deze norm ligt beduidend lager dan de 25% die het CBF stelt aan haar keurmerkhouders.

De VBOK is erop gericht om zoveel mogelijk van de ter beschikking staande middelen direct aan te wenden ten behoeve van de doelstellingen. Hierbij kan gedacht worden aan de kosten van de maatschappelijk werksters en voorlichters scholen, de voorlichtingsposters en kosten van opvang in het VBOK-huis. Een deel van de middelen wordt indirect aangewend voor de ondersteunende afdelingen zoals het management en de administratie. De VBOK heeft zich ten doel gesteld om deze kosten te beperken tot maximaal 35% van de ter beschikking staande middelen.

De salarissen van alle medewerkers zijn gebaseerd op de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening. Het salaris van de directeur is in overeenstemming met de Adviesregeling beloning directeuren van goede doelen welke is opgesteld door de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI). De totale directiebeloning (salaris inclusief sociale lasten en pensioenkosten) van de directeur worden vermeld in het jaarverslag.

Het beleid van de VBOK is er voortdurend op gericht om de kosten te minimaliseren. Regelmatig worden (vergelijkende) offertes opgevraagd voor voorgenomen investeringen.

3.2.3 Optimale relaties met belanghebbenden

Een stakeholderanalyse, waarin is vastgelegd wie de stakeholders zijn en op welke wijze de VBOK met hen het contact onderhoudt, is momenteel in ontwikkeling. De belanghebbenden van de VBOK zijn zeer divers. Conform het strategisch beleidsplan onderscheidt de VBOK op hoofdlijnen de volgende belanghebbenden:

- (Potentiële) Hulpvragers
Ongewenst zwangere vrouwen en hun omgeving vormen een belangrijke groep belanghebbenden voor de VBOK. De VBOK wil hen helpen bij het maken van een weloverwogen keuze. De gesprekken worden gevoerd door maatschappelijk werksters die lid zijn van de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers en daardoor gebonden zijn aan de beroepscode voor maatschappelijk werk. In deze gesprekken worden de belangen van de moeder, het kind en de vader op een evenwichtige manier besproken. Hiermee helpt de VBOK deze vrouwen bij het maken van een weloverwogen keuze voor of tegen het uitdragen van de zwangerschap. Ondanks het voortdurende streven naar kwaliteit en professionaliteit realiseert de VBOK zich dat niet alles goed gaat, dan wel voor verbetering vatbaar is. Daarvoor heeft de VBOK dan ook een

klachtenprocedure waarmee gegarandeerd wordt dat klachten serieus genomen worden. Cliënten van de afdeling Hulpverlening worden altijd gewezen op deze klachtenprocedure.

De VBOK heeft een speciale folder die gericht is op hulpvragers. Ook is de VBOK present op een diversiteit aan beurzen en evenementen gericht op deze doelgroep (bijvoorbeeld de Libelle Zomerweek en de Negenmaanden Beurs).

De relaties met (potentiële) hulpvragers worden onderhouden door persoonlijke contacten met de maatschappelijk werkers. Vrouwen die tot de doelgroep behoren worden gewezen op het hulpaanbod van de VBOK middels de voorlichtingslessen op de scholen, de stationsposters, via internet, via de telefonische hulplijn, etc.

- Partners (in de keten)
De VBOK werkt in meer of mindere mate samen met een groot aantal instellingen zoals FIOM, VWS, VFI, CBF, en anderen. Deze partners blijven primair op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de VBOK door periodiek contact met medewerkers, op uitvoerend- of bestuurlijk niveau. Daarnaast ontvangen deze partners jaarlijks het jaarverslag van de VBOK. Ook via uitingen in de media kunnen zij zichzelf informeren, en voor toelichting kunnen zij terecht bij hun contactpersoon binnen de VBOK.
- Jongeren
De VBOK is van mening dat het belangrijk is om jongeren goede voorlichting te geven over de beschermwaardigheid van het ongebooren leven en het hulpaanbod van de VBOK. Primair vindt dit plaats via de voorlichtingslessen op scholen. Deze voorlichtingslessen zijn gericht op het creëren van bewustwording bij jongeren met als doel hen te helpen bij het voorkomen van problemen. Daarnaast is er een speciale jongerenpagina op de website van de VBOK en is er een speciale jongerenfolder. Jongeren tot 18 jaar komen in aanmerking voor het jongerenlidmaatschap van de VBOK, deze ontvangen dan het ledenorgaan Laat LEVEN. Via gegevens van het CBS wordt jaarlijks in kaart gebracht waar jongeren in Nederland zich m.n. bevinden. Op basis daarvan is in 2007 besloten om de bekende 'stationsposters' niet langer te plaatsen op stations maar in Abri's en op andere plaatsen in het straatbeeld.
- Intermediairs
De VBOK onderhoudt een breed netwerk aan intermediairs, politici, media en doorverwijzers. De doelstelling is om minimaal 4 keer per jaar met een persbericht naar buiten te treden via ANP Perssupport, wat het grootste bereik garandeert. Daarnaast is er sprake van afstemming tussen de woordvoerder/communicatieadviseur, de algemeen directeur en de manager dienstverlening. Er is sprake van continue bereikbaarheid voor de media. Persberichten worden bovendien ook verspreid onder de politieke contacten van de VBOK. Politici worden actief geïnformeerd over ontwikkelingen binnen de VBOK en binnen het VBOK-werkterrein. Zij worden uitgenodigd om het werk te komen bekijken. Ook in 2008 zijn er weer diverse politici ontvangen in het VBOK-huis te Gouda. Tevens heeft de VBOK haar medewerking verleent aan een diversiteit aan radio- en televisieprogramma's. De consultant artsen legt en onderhoudt de contacten met de groep verwijzers. Voor deze doelgroep is een speciale nieuwsbrief voor professionals (email) en een speciale pagina op de internetsite in ontwikkeling. Ook is de VBOK present op relevante congressen en bijeenkomsten. Indien mogelijk levert de VBOK hieraan ook een actieve bijdrage.
- Leden en donateurs
De VBOK vindt het belangrijk om transparant te zijn in de wijze waarop de middelen zijn verworven en de besteding daarvan. Het jaarverslag en de jaarrekening vormen een belangrijk middel om daarover te communiceren. Leden en donateurs kunnen op verzoek het jaarverslag en de jaarrekening kosteloos ontvangen. Tevens zijn het jaarverslag en de jaarrekening te downloaden via de website van de VBOK. Leden worden uitgenodigd aanwezig te zijn op de jaarlijkse ALV. Leden hebben op de ALV de gelegenheid om hun vragen te stellen. Leden ontvangen 4 keer per jaar het ledenorgaan Laat LEVEN. Tevens kunnen zij voor informatie terecht op de website van de VBOK. Brieven en e-mails van leden/donateurs worden consensueel en tijdig beantwoord door de medewerker aan wie het is gericht. Voor klachten is een klachtenprocedure ontwikkeld welke in 2008 is ingevoerd. Medewerkers zullen worden geïnformeerd over het bestaan van de klachtenprocedure en worden geïnstrueerd over de te volgen procedure.

- VBOK-ers
Onder deze categorie verstaat de VBOK het bestuur, de medewerkers en de vrijwilligers van de VBOK. Het bestuur wordt primair geïnformeerd door de algemeen directeur in zijn contact met het dagelijks bestuur en de vergaderingen van het bestuur. De medewerkers worden formeel geïnformeerd over relevante ontwikkelingen door de managers, via het maandelijks Directie-info (nieuws uit de afdelingen) en via e-mail. De managers van de VBOK zijn voor hun medewerkers toegankelijk en bereikbaar voor vragen die, indien relevant, weer doorvertaald worden naar het management team en de directie. Vrijwilligers worden geïnformeerd door de afdeling waarvoor zij werken, primair door de vrijwilligerscoördinator van die afdeling. Zij ontvangen drie keer per jaar het blad vrijwilligers-INFO op hun huisadres en iedere twee jaar is er een themadag voor de vrijwilligers. Daarnaast vervult de afdeling Vrijwilligerszaken primair de rol van vraagbaak voor de vrijwilligers. Verreweg de meeste vrijwilligers zijn ook lid van de VBOK en ontvangen dus het ledenorgaan Laat LEVEN.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2008 die deel uitmaakt van de jaarrekening van Vereniging ter Bescherming van het Ongeboren Kind te Amersfoort bestaande uit de geconsolideerde balans per 31 december 2008 en de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de bepalingen inzake de geconsolideerde jaarrekening zoals opgenomen in de "Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen". Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de vereniging.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de vereniging heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de geconsolideerde jaarrekening.

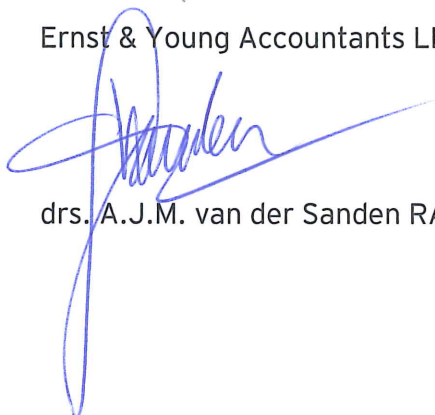
Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het groepsvermogen van Vereniging ter Bescherming van het Ongeboren Kind per 31 december 2008 en van het groepsresultaat over 2008 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de bepalingen inzake de geconsolideerde jaarrekening zoals opgenomen in de "Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen".

's-Hertogenbosch, 27 maart 2009

Ernst & Young Accountants LLP

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A.J.M. van der Sanden', written over a horizontal line.

drs. A.J.M. van der Sanden RA